

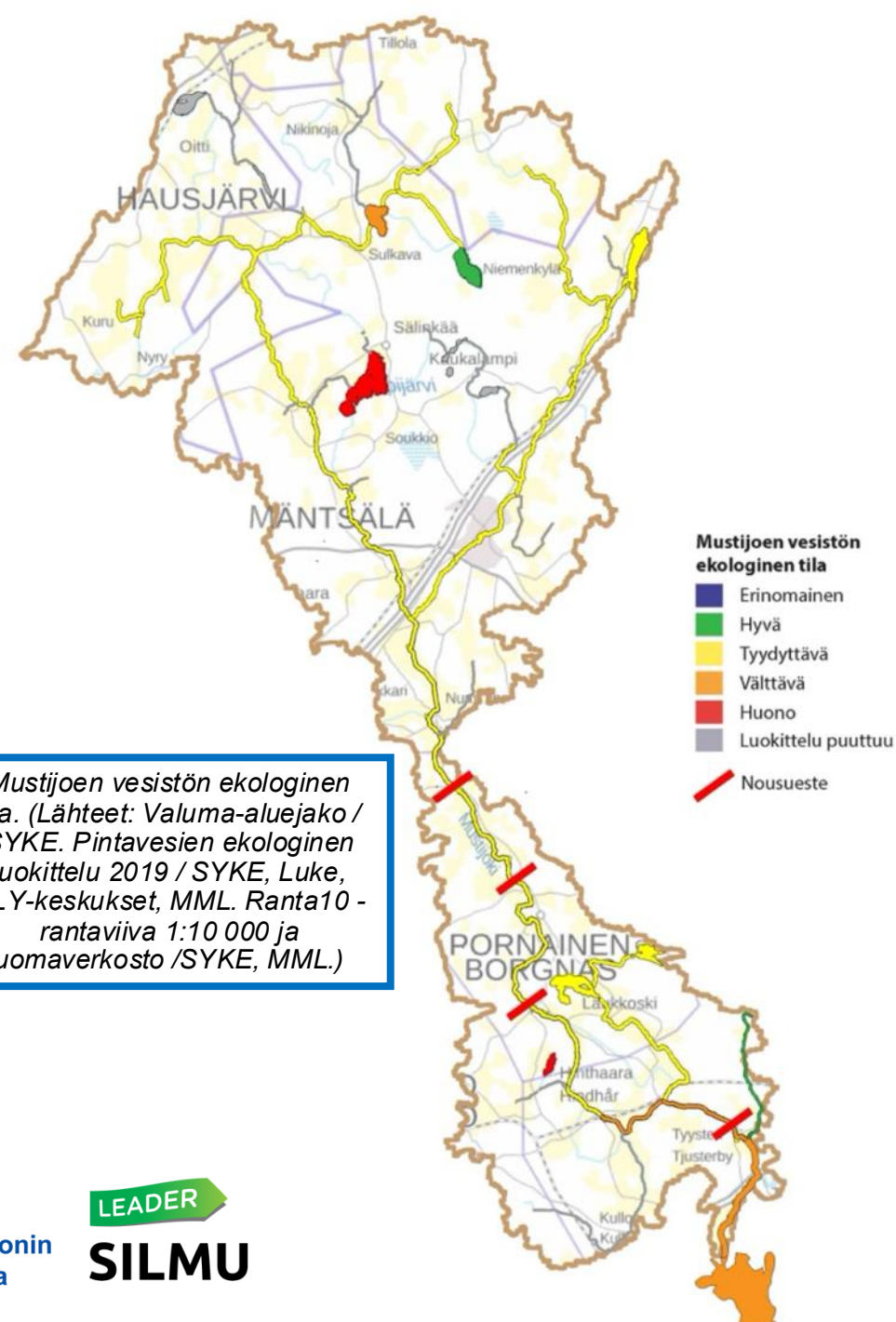
Mustijoesta virtaa ja elinvoimaa – esiselvitys 2025

**Kohti koko joen ja valuma-alueen
kattavaa vesistövisiota!**

**Loppuraportti
1.1.-31.12.2025**

Hankenumero: 315018

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry.
Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry.
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Yhteenvedo hankkeesta

- Hankkeen keskeiset tavoitteet
  - Löytää Mustijoen alueen vesienhallinnan ja vesiensuojelun suojelun keskeiset kohdealueet ja laatia osavaluma-aluekohtaiset yleissuunnitelmat viidelle alueelle
  - Tavoittaa maanomistajia ja yrityksiä ja aktivoida vesiensuojeluun, aloittaa toimet vaellusesteiden purkamiseksi ja vesistökuun nostusten edistämiseksi
  - Viestiä Mustijoesta, koota ja aktivoida yhteen tahot ja ihmiset, lapset ja nuoret mukaan lukien, edistämään vesiensuojelua, virkistyskäyttöä ja elinkeinotoimintaa ja kerätä tietoja näiden kokonaisuuksien kehittämiseksi
- Hankkeen toiminta ja tulokset
  - Toteutuksesta vastasi Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry:n koko henkilökunta ja hankekumppaneina toimivat Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Toimintaan osallistuivat tiiviisti alueen vesistöjen hoitoyhdistykset ja osakaskunnat, koulut, Musti-Porvoonjoen kalatalousalue ja SILMU ry. Hankkeessa tehtiin yhteistyötä myös Mäntsälän, Pornaisten ja Porvoon kuntien kanssa.
  - Mustijoen valuma-alueen vesienhallinnan ja –vesiensuojelun yleissuunnitelma laadittiin, lisäksi tarkemmat suunnitelmat kuudelle osavaluma-alueelle
  - Maptionnaire paikkatietopohjainen valuma-aluekysely Mustijoen maanomistajille
  - Kolme infotilaisuutta maanomistajille, yritys yhteistyön kehittämiskeskustelut
  - Suora ja välillinen viestintä tilaisuuksista ja toimenpiteistä Pornaisten kunnan kanavilla, toteuttajan ja paikallisyhteisöjen somessa, paikallislehdessä ja suoraan maanomistajille kirjeitse
  - Maanomistajakontaktit ja katselmukset sekä toimenpidekartoitukset ja -suunnittelut valuma-alueilla vesiensuojelutoimenpiteiden edistämiseksi maanomistajakyselyyn ja valuma-aluesuunnitelmiin pohjautuen
  - Järvien hoitoyhdistysten neuvonta ja yhteistyön lisääminen
  - Seitsemään toteuttajatahon eri hankkeiden puitteissa toteuttamaan koululaistapahtumaan osallistuminen Mustijoen alueella 2025 ja koululaisten kehittämisajatus koonti
  - SILMU ry:n Porvoonjoen virkistyskäytön ja elinkeinotoiminnan kehittämiskyselyn toistaminen Mustijoella alueen kunnille ja tulosten koonti
  - Toimenpideohjelman laatiminen ja osahankkeiden esittely hankeryhmälle sekä toimenpiteiden valmistelut tuleville vuosille – Mustijoen Vesistövision toteuttaminen
  - Hankkeen loppuseminaari 14.1.2026
- Jatkotoimenpiteet
  - Valuma-aluesuunnitelmien toimeenpano erilaisilla hanketoimilla ja maanomistajia kannustamalla ei-tuotannollisten tukien hyödyntämiseen
  - Kuntakyselyn tulosten vieminen kunnille ja kehitysajatusten toteuttaminen asteittain
  - Säännölliset hankeryhmän ja Vesistövision yhteistyöryhmän tapaamiset ja toimenpideohjelman toteutuksen seuranta
  - Osahankkeiden toteutus kuntien ja muiden alueellisten toimijoiden kautta toimenpideohjelmaa mukaillen
  - Uusien rahoituskanavien ja omarahoituskäytäntöjen kartoitus alueellisesti
- Hankkeen taloudellinen toteuma
  - Hankkeen henkilöstökulut ilman sivukuluja ajalta 1.1.-31.12.2025 olivat – 26 401,55 €
  - Hanke toteutui budjetin osalta täysimääräisesti, hyväksyttävien kokonaiskulujen ollessa 49545,16 €
  - Hankkeelle oli 100 % tuki Euroopan maaseuturahastosta 2023–2027 Kehittämissyhdystys SILMU ry:n kautta

Esiselvityshankkeen tavoitteet

- 1. Tunnistaa osahankkeet, joilla voidaan käynnistää Mustijoelle vesistövisiotoimia vuosina 2026-2032 ja selvittää niiden rahoitusmahdollisuuksia.*
- 2. Lisätä yritysysteistyötä alueella ja selvittää yritysten kiinnostusta osallistua Mustijoki -vision kehittämiseen.*
- 3. Laatia valuma-alueen vesienhallinnan yleissuunnitelma, jossa tunnistetaan ravinnekuormituksen vähentämisen ja vesienhallinnan kannalta keskeiset kohteet ja toimenpiteet.*
- 4. Kannustaa asukkaita ja maanomistajia osallistumaan vesiensuojelutyöhön.*
- 5. Aloittaa yhteistyö vaellusesteiden poistamiseksi ja Mustijoen vesistön virtavesielinympäristöjen ennallistamiseksi.*
- 6. Koota tieto Mustijoen virkistyskäyttömahdollisuuksista ja elinkeinotoiminnan edellytyksistä, kehittämistarpeista ja -kohteista.*
- 7. Ottaa lapset ja nuoret mukaan ideoimaan elävää ja elinvoimaista Mustijokea kouluyhteistyön kautta.*
- 8. Nostaa tietoisuutta Mustijoesta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista sekä yhteistyöstä ja kehittämisverkostosta.*

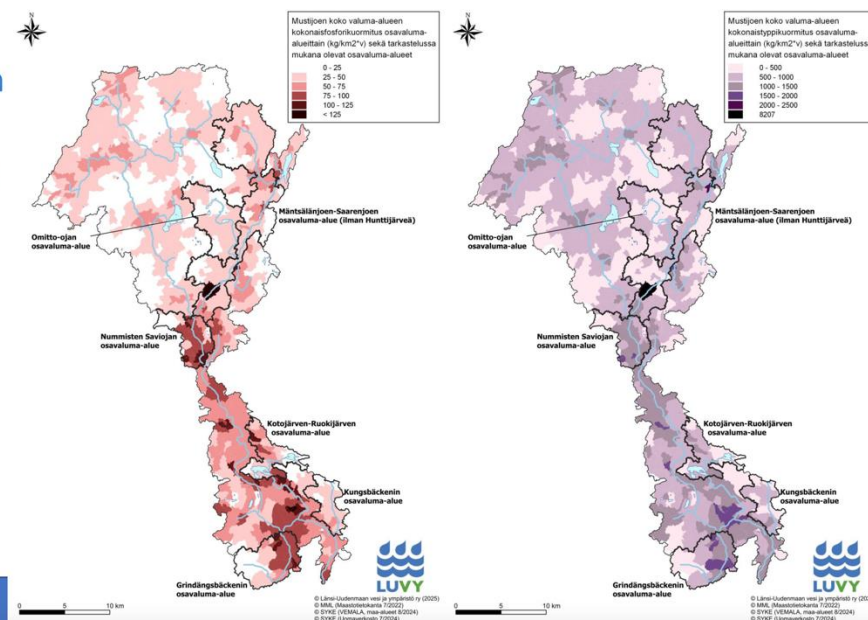
Toimenpiteet ja tulokset

Valuma- aluesuunnitelmat

- Mustijoen valuma-alueelle laadittiin vesienhallinnan yleissuunnitelma
  - *Ravinnekuormituksen vähentämisen ja vesienhallinnan kannalta keskeiset kohteet ja toimenpiteet*
  - *Tarkemmat suunnitelmat kuudelle osavaluma-alueelle*
    - *Mäntsälänjoen-Saarenjoen osavaluma-alue*
    - *Omitto-ojan osavaluma-alue*
    - *Nummisten Saviojan osavaluma-alue*
    - *Kotojärven-Ruokijärven osavaluma-alue*
    - *Kungsbäckenin osavaluma-alue*
    - *Grindängsbäckenin osavaluma-alue*

Ravinnekuormituksen ns. hot spot -alueet: koko valuma-alue

Maanomistajakysely ja tilaisuudet/tapahtumat

- Sähköinen (Maptionnaire) kartta-pohjainen kysely maanomistajille ongelma- ja toimenpidealueiden kartoittamiseksi
  - Noin 40 karttavastausta
  - Yhteydenotot yhteystietonsa jättäneisiin maanomistajiin
- Tilaisuudet maanomistajille Itälänkoskella 30.8., Laukkoskella 3.10. ja Nummisissa 29.10.
- Maastokatselut kohdealueilla keväällä ja syksyllä
  - Kohteiden kartoitus ja soveltuvuus vesiensuojelutoimenpiteille
  - Maanomistajien ilmoittamat alueet
  - Kaukalammen kunnostussuunnitelman valmistelut, korento- ja viitasammoselvitykset
  - Mäntsälänjoen isosorsimokartoitukset

Esiselvityshankkeen toteutuminen

Tulot alkuun

Uomamoon ja/tai perheiden osittamiseen

Hoidon vakaavuus

Liittymät puolesta

Uoman ympäristöaluetta

Vesienpinnan korotuksen vaikutus

Alueen haasteita

Annoitavat kohteet
Osoite alueella arvokkaita kunnostuskohdetta? Voit vastata havainnoiden koskevaan tarkentavaan kysymykseen tallentamisen jälkeen.

Arvokas kunnostuskohde

Kokojen kutsupäivä

Muu tärkeä kohde

Kinnoitus

Mikäli olet kiinnostunut toteuttamaan vesistökuunnostustöitä omilla mailla, hankke voi auttaa niiden suunnittelun osittamiseen ja rahoituksen hankkimisessa. Kohde voi olla korento, lämpöaluetta, onkaloaluetta tai tulvasuojelu.

Korkeintaan voi rakentaa puutalaita tai valkeasti värjättyjä tulviville pehloleikelle. Uomien vesienhallintaa voi parantaa myös laakusuuksilla, tulvasuojelulla tai pohjavesiinjaksilla.

Suon emalittamiseksi pyyhitään palauttamaan ojitettu suo luonnontilaisiin suon kalteuksi. Suojeluun palautus välineiden ja luonnontilaisiin suon pöytästä vettä ja voi vähentää alijäätöiden tulvimista.

Oikeat karttamerkit ja värit: Voit liittää karttaa tallentamalla siihen ja zoomata karttaa hiirellä tai "ta" -painikkeilla. Klikkaa alla olevia kuvakkeita aktivoimaan prosessin. Siirrä merkki tallentamaan kartasta ja klikkaa.

Loppuseminaari

- Mustijokiseminaari hankkeen tuloksista ja jatkotoimista järjestettiin 14.1.2026 Pornaisissa, yli 30 osallistujaa
  - Tilaisuuden avasi Pornaisten kunnanjohtaja
  - Avoin keskusteleva ja hyvähenkinen tilaisuus

Käyttäjän Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry. julkaisu

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry.
Julkaisija: Riitta Korpius · 15. tammikuuta klo 13.01 ·

Ellinen Mustijoki-ilta Pornaisissa kiinnosti yli kolmeakymmentä ihmistä, joista suurin osa oli Pornaisista, Porvoosta ja Mäntsälästä.

Tilaisuuden avasi Antti Kuusela, Pornaisten kunnanjohtaja. Juha Niemi ja Sampo Vainio kertoivat tämän jälkeen Mustijoen nykytilasta, vaelluskaloista, virkistyskäytöstä ja tulevaisuudesta. Myös keskustelua syntyi asioista mukavasti.

Tilaisuus järjestettiin osana Mustijoen virtaa ja elinvoimaa -hanketta, joka sai rahoitusta Euroopan maaseuturahastosta SILMU ry:n kautta.

#mustijoki
#pornainen
#porvoo
#mäntsälä

Näytä kävijätiedot ja mainokset Mainosta julkaisu

Leader SILMU ja 51 muuta 4 kommenttia

Tykkää Kommentti Jaa

Osuimmat ▾

Markku Saarikko
Yhdistys joka tekee tosi tärkeää työtä. Onneksi rahoitusta löytyy edelleenkin sen toimintaan.
2 vk Tykkää Vastaa Piilota

Heli Tommiska Silmu Ry
Hienoa toimintaa! 🙌
2 vk Tykkää Vastaa Piilota

Riitta Ruuskanen
Voi, unohdin tulla, kyllä olisi kiinnostanut. Onko tästä kirjallista luettavaa?
1 vk Tykkää Vastaa Piilota

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry.
Riitta Ruuskanen Jos laitat meille sähköpostia tai viestin jossa sp-osoitteesi, niin voimme lähettää tapahtuman esitykset!
6 pv Tykkää Vastaa

Esiselvityshankkeen toteutuminen

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry.
Julkaisija: Juha Niemi · 27. joulukuuta 2025 ·

Tervetuloa Mustijoki-iltaan Pornaisiin 14.1.2026 klo 17 kuulemaan ja keskustelemaan Mustijoen historiasta, nykytilasta, vaelluskaloista, virkistyskäytöstä ja toimenpiteistä Mustijoen tilan parantamiseksi!

Leader SILMU
#Pornainen
#Mustijoki

KUTSU
Mustijoki
-seminaariin

 Euroopan unionin osarahoittama
LEADER
SILMU

Aika: Keskiviikkona 14.1.2026 klo 17:00
Paikka: Pornaisten kunnantalon valtuustosalin (Kirkkotie 176, 07170 PORNAINEN)

Tervetuloa kuulemaan ja keskustelemaan Mustijoen historiasta, nykytilasta, vaelluskaloista, virkistyskäytöstä ja toimenpiteistä Mustijoen tilan parantamiseksi!

Tilaisuuden järjestää Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry. osana "Mustijoen virtaa ja elinvoimaa" -hanketta.

Tilaisuus on kaikille avoin ja maksuton.

 Mustijoen vesistöalueen kartoitus
Eroonalue
Mylly
Touhukallio
Ulkosaari
Pornaisten
Lähtöpaikka
Riittä Ruuskanen

Lähtö: Vakama-ajajuku / SYKE.
Pura- ja vesien ekologinen laatu 2019 / SYKE, ELV- ja kalat
Ranta 10 - rantaväli 1:10 000 ja suomenkartta / SYKE, MML.
Pohjakaartta: Maanmittauslaitos

Näytä kävijätiedot ja mainokset Mainosta julkaisu

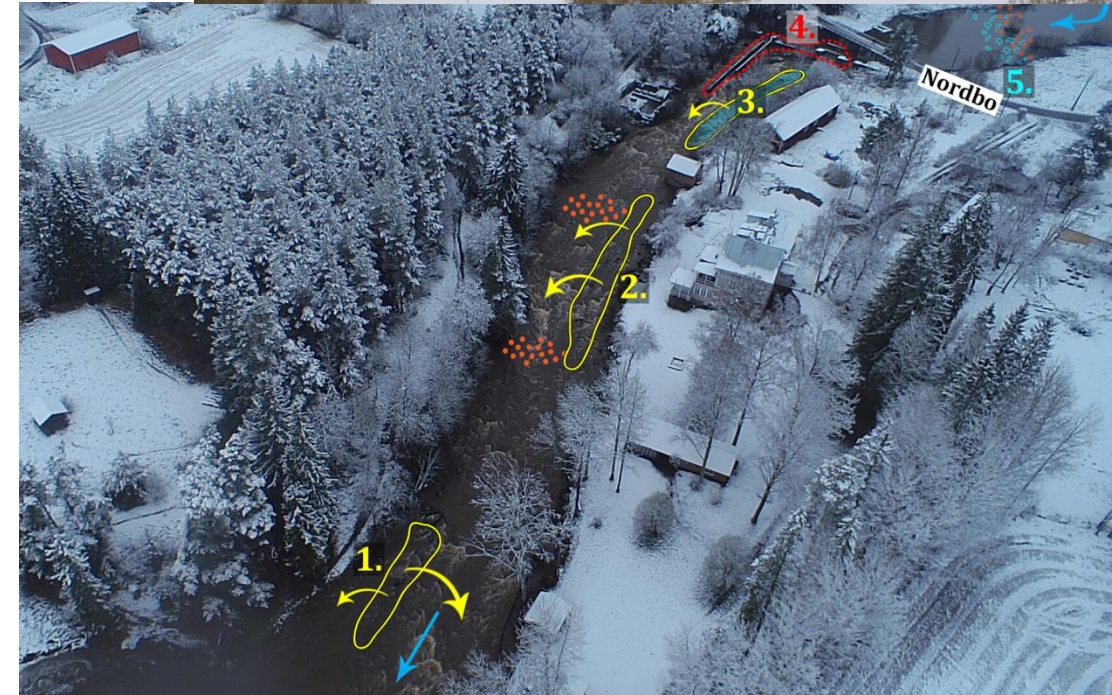
Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry LUVY, Uudenmaan vesistöt ja 24 muuta 7 jakoa

Tykkää Kommentti Jaa

Vaellusyhteydet ja vaelluskalakantojen kehittäminen

Esiselvityshankkeen toteutuminen

Laukkoski, Jokimäen voimalaitos

- MMM:n työpöydällä alimman vaellusesteen Tyysterin tilanteen ratkaiseminen. Asia etenee, mutta hitaasti
- Laukkoski seuraava vaelluseste. Laukkosken vaellusesteen poistamiseksi on hyvä alkaa toimiiin vaikkei Tyysteri olisikaan heti toteutumassa
- Pornaisten Kalkinojan alkuperäisen taimenkannan tilannetta selvitetiin 2025, tilanne näyttää huonolta ja taimenkanta menetetyltä. Vuonna 2026 toteutetaan e-DNA –selvitys tilanteen varmistamiseksi
- Muuten taimen lisääntyy Mustijoen eri osilla, joten vaellusyhteyksien palauttaminen ensisijaisen tärkeää. Nykyisin meriyhteys vain Kungsbäckeniin, johon nousee meritaimenia säännöllisesti. Joessa n. 40 eri kalalajia ja vahvako täplärapukanta
- Virtavesikunnostuksia ja koski- ja virta-alueiden ennallistamista jatkettava!
  - Päivitetyt kunnostussuunnitelmaesitykset
  - Prioriteettijärjestys kunnostuksen toteutukselle

Koululaiset mukana toiminnassa

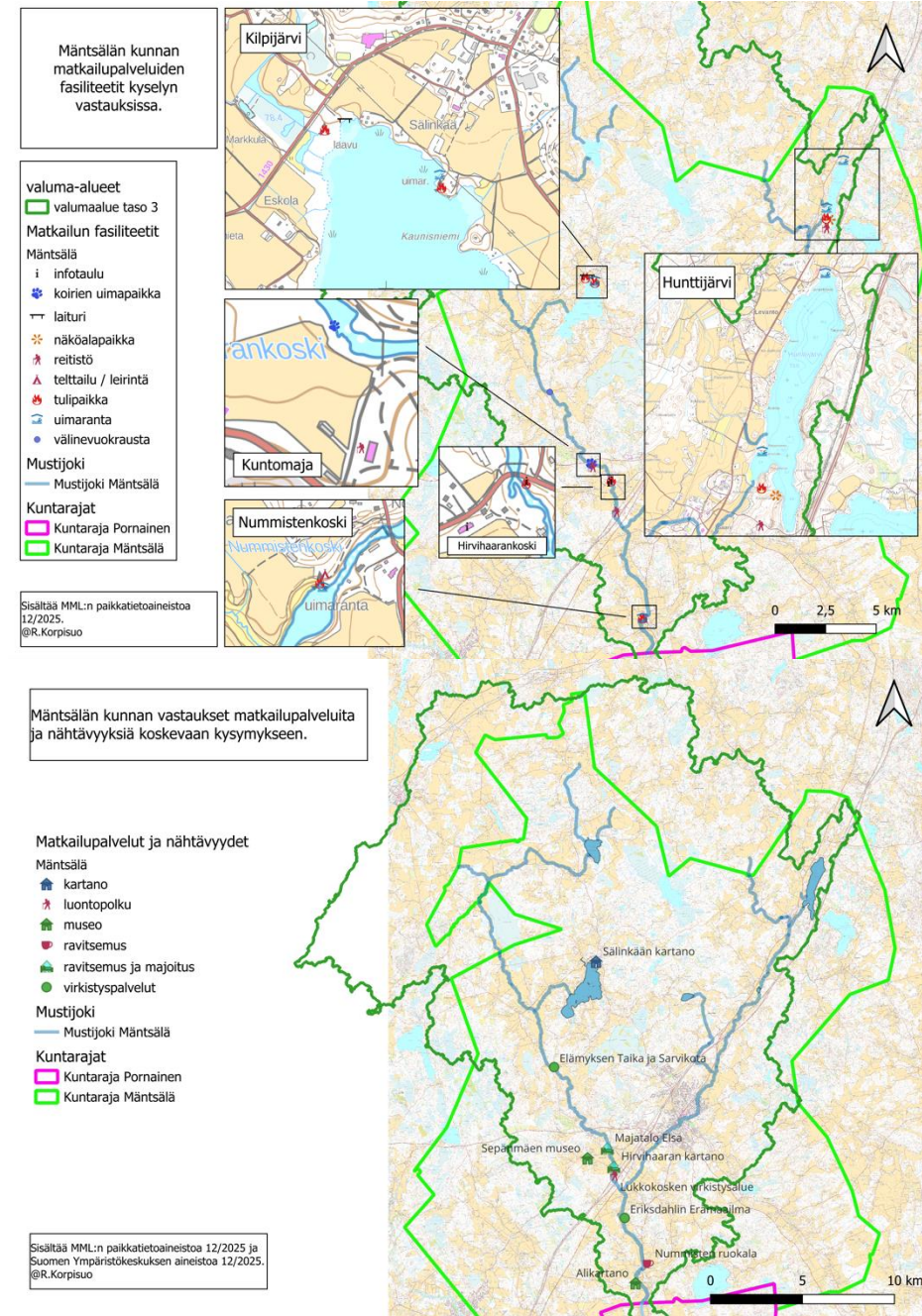
- Mustijoen alueella järjestettiin koululaisille (osana vesiensuojeluyhdistyksen eri hankkeiden toimintaa) yhteensä 7 tapahtumaa vuoden 2025 aikana
- Lapsilta ja nuorilta toiveita ja kehittämideoita Mustijoen käytettävyyden ja tilan parantamiseksi
  - Uimapaikkojen lisääminen ja kehittäminen
  - Kalastusmahdollisuuksien parantaminen
    - Kalastusrannat ja laiturit
    - Vaelluskaloille vapaat kulkuyhteydet
  - Vesi kirikkaammaksi ja puhtaammaksi
  - Riittävästi vettä myös kuivaan ja kuumaan kesäaikaan

Mustijoen virkistyskäyttömahdollisuudet ja elinkeinotoiminnan edellytykset - kehittämistarpeet ja -kohteet

- Mustijoen alueen kunnille ja muutamille toimijoille lähetettiin sähköinen kysely SILMURY:n Porvoonjoen mitalla -hankkeessa teetetyn mallin mukaisesti
- Vastaukset saatiin kaikilta kunnilta (Mäntsälä, Pornainen, Porvoo), jokaiselta kunnalta koottu vastaus
- Olemassa olevat palvelut, rakenteet ja kehittämiskohteet koottu kartoille
- Mustijoen melontareitin ja joidenkin muiden reitistöjen ylläpito ja kehittäminen on ulkoistettu nykyisin

Esiselvityshankkeen toteutuminen

Yritysyhteistyön kehittäminen

- Keskusteluja käyty matkailuyrittäjien, vesilaitosten ja Kilpilahden yritysten kanssa
- Kilpilahdessa tilanne koetaan niin kauan hankalaksi kohdentaa panoksia Mustijokeen kun lainsäädäntö velvoittaa kompensatiotoimet toteutettavaksi vaikutusalueella
- Vesilain muutos voi tuoda velvoitteita nollavelvoitevoimailaitoksille ja vesilaitoksille
  - Kompensatiot vesivoiman menetyksestä?
- Ei suoraa rahallista panosta luvassa Mustjoen tilan parantamiseen ennen kuin velvoitelainsäädäntö muuttuu
- Kiinnostus kuitenkin Mustijokivision kehittämiseen ja toiveissa selkeät esitykset kehittämiskohteista ja nykyisistä pullonkauloista
- Varautumissuunnitelmissa ja vastuunjaossa paljon kehitettävää onnettomustilanteissa ja niihin reagoinnissa
  - Vaatii yhteistyön kehittämistä
  - Esim. Mäntsälän biokaasulaitoksen onnettomuus syksyllä 2025

Esiselvityshankkeen toteutuminen

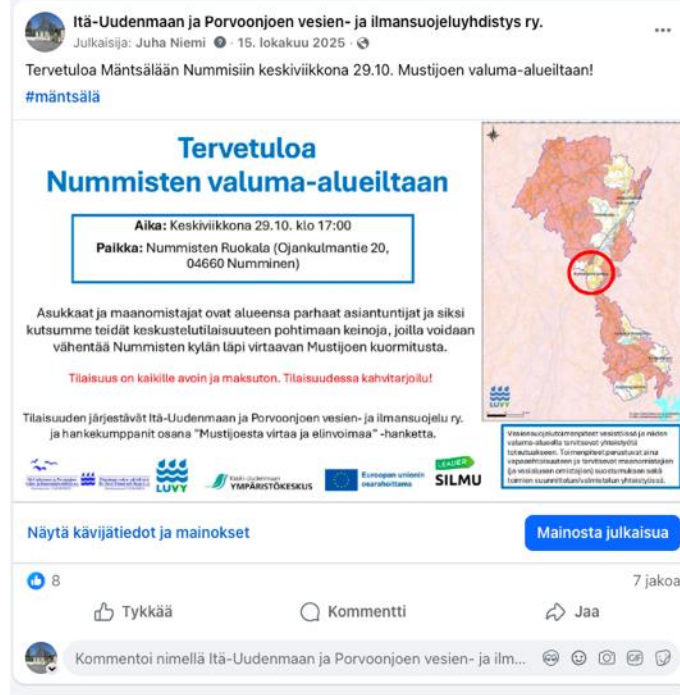
Mäntsälän biokaasuvoimalan päästö 10/2025

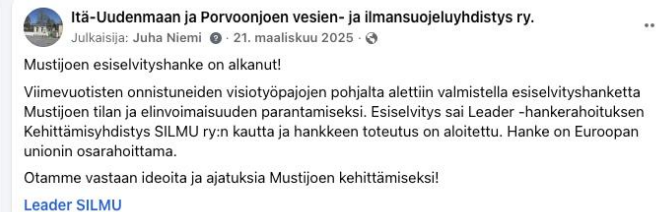
Viestintä

- Tilaisuuksista on tiedotettu hanketoteuttajan facebook –sivulla, kuntien tapahtumakalentereissa ja nettisivuilla sekä aktiivisten paikallisyhdistysten/-ryhmien kanavilla
- Hankkeesta tiedote Uusimaa – lehdessä 25.3.2025
- Hankejulistite on ollut toteuttajatahojen toimistojen seinällä koko hankeajan
- Tapahtumia varten laadittiin Mustijoki – posterit

Esiselvityshankkeen toteutuminen

yhdistys ry.

Tiedote: 21.3.2025

Mustijoen kehittäminen käyntiin esiselvityksen avulla

Mustijosta virtaa ja elinvoimaa – esiselvityshankkeelle on saatu EU:n maaseuturahoitusta Kehittämisyhdistys SILMU ry:n kautta. Hankkeella käynnistetään toimet Mäntsälän, Pornaisten ja Porvoon kuntien alueiden läpi virtaavan Mustijoen tilan parantamiseksi, virkistyskäytön ja elinkeinotoiminnan kehittämiseksi sekä Mustijokietoisuuden lisäämiseksi.

Hankkeessa tullaan:

- Valmistelemaan ja kartoittamaan valuma-alueella mahdollisia maa- ja metsätalouden vesienhallinta- ja vesiensuojelutoimenpiteitä maanomistajalähtöisesti. Maanomistajille toteutetaan kysely mahdollisista kohdealueista ja kiinnostuksesta vesiensuojelutoimenpiteisiin ja tehdään maastokatselmuksia.
- Selvittämään virkistyskäytön ja elinkeinotoiminnan nykytilanne, olemassa olevat palvelut ja kehittämiskohteet toimijakyselyn avulla ja laatimaan selvityksen ja maastokartoituksen pohjalta kehittämissuunnitelma.
- Päivittämään ja valmistelemaan koski- ja virtapaikkojen ennallistamista ja kunnostamista varten suunnitellut yhdessä maa- ja vesialueen omistajien kanssa.
- Järjestämään tapahtoja, infotilaisuuksia ja Mustijokiseminaari.
- Viestittämään Mustijosta ja joen monimuotoisista mahdollisuuksista.
- Valmistelemaan osahankkeita ja toimenpidekokonaisuuksia rahoitushakemuksineen, jotta käytännön toimenpiteet saadaan toteutukseen esiselvityksen jälkeen.

Hankkeen toteuttavat yhteistyössä Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry., Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry. ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Esiselvityshanketta toteutetaan marraskuun 2025 loppuun asti. Toivomme ja kannustamme kaikkia Mustijosta kiinnostuneita mukaan yhteistyöhön ainutlaatuisen jokemme kehittämiseen!

Hankesivu löytyy osoitteesta: <https://maaseutuverkosto.fi/hankeet/mustijosta-virtaa-ja-elinvoimaa-esiselvitys/>

Lisätietoja antaa:

Juha Niemi
Toiminnanjohtaja
050-5710335, juha.niemi(at)vesi-ilma.fi
Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry.

Näytä kävijätiedot ja mainokset

Mainosta julkaisua

13

Tykkää Kommentti Jaa

Kommentoi nimellä Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilm...

Esitykset jatkotoimenpiteiksi ja osahankkeet vesistövision toimeenpanoon

- Ilman paikallista laajaa omarahoituspohjaa sopivaa rahoituskanavaa laajalle vesistövisiohankkeelle ei löydy
- Toteutus tehtävä osahankkeilla
- Hyviä edellytyksiä erityisesti kalataloudellisten, virkistyskäyttöä ja elinkeinotoimintaa edistävien sekä paikallista kuormitusta vähentävien hankkeiden toteutukseen
- Tarvitaan kuitenkin lisää toimijoita ja toteuttajatahoja
  - Esim. WWF siirtänyt panostustaan enemmän Itä-Uudellemaalle

Jatkotoimenpiteet

Hyödynnettäviä rahoituskanavia:

- HELMI-ohjelman elinympäristökunnostukset
- Kalataloudelliset kunnostusvarat ja avustukset kalataloudellisiin toimenpiteisiin
  - Omarahoitus 20-40 %
- Avustukset vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden toteuttamiseen
  - Omarahoitus 40-60 %
- Metsätalouden METKA-tuet yksityisille maanomistajille
- NOUSU-ohjelma vaelluskalojen vaellusyhteyksien palauttamiseksi
- Euroopan maaseuturahasto
  - Maaseutualueiden ja ympäristön kehittämistuet
- Interreg Central Baltic
  - Tarvitaan KV-partneri ja suora kytkös ja parannus merialueen tilaan/elinympäristöihin
- Joukkorahoitusmahdollisuudet

Jatkotoimenpiteet osahankkeiden kautta

Toimenpideohjelma: tärkeimpiä kokonaisuuksia:

- Vaellusyhteyksien palauttaminen
  - Etenee osittain maa- ja metsätalousministeriön kautta, vaatii kuitenkin paikallista vaikuttamista
  - Myös ylempien vaellusesteiden tarkastelu käynnistetty ja ongelmat alimmaisien vaellusesteen (Tyysteri) poistamisessa ei saa olla ylempien kalatieratkaisujen tai patojen purkujen esteenä
- Hajakuormituksen vähentäminen maa- ja metsätaloudesta
  - Ei suoraa helppoa rahoituskanavaa, esim. maaseuturahastosta ei voida tukea näitä toimenpiteitä jos niistä suoraa hyötyä viljelijöille
  - Perustuu täysin maanomistajien vapaaehtoisuuteen
  - Paljon kiinnostusta alueella, mutta viljelyalan menetyksestä aiheutuvat tulonmenetykset pitäisi pystyä jotenkin korvaamaan
  - Tärkeimmät prioriteettialueet tiedossa
  - Erityisesti peltolohko-/tilakohtaisia toimenpiteitä
  - Esimerkkikohteita löytyy jo alueelta
  - Riittävän laaja-alaisten vesiensuojelurakenteiden aikaansaaminen hankalaa näin suurella vesistö-/valuma-alueella
  - MTK Pornaisten paikallisyhdistyksen kanssa ollaan käynnistämässä maanomistajille suunnattua viestintäkampanjaa vesiensuojeluun liittyen
- Yhdyskuntajätevesikuormituksen vähentäminen
  - Pitkälti riippuvaista lainsäädännöstä
  - Riittävä vedenlaadun seuranta
  - Pohjavesien suojelusuunnitelmien päivittäminen kunnittain
- Hulevesikuormituksen vähentäminen
  - Mäntsälän ja Pornaisten keskuksat ja taajama-alueet keskeisiä
  - Kunnilla hyvää aktiivisuutta ja suunnitteluhankkeet ja toimenpiteet osittain jatkuvia, osittain vaativat lisärahoitusta ulkopuolelta
  - Kuntakohtaisten yleissuunnitelmien laadinta lähivuosina
- Järvikunnostushankkeet Kilpijärvellä, Kotojärvellä ja Ruokijärvellä
  - Hyvää paikallista aktiivisuutta ja yhteistyötä
  - Laaja kirjo toimenpiteitä, aktiivisuus pidettävä yllä ja jatkohankkeet vireinä
  - Suora vaikutus Mustijokeen
- Riittävän ympäristövirtaaman turvaaminen
  - Voimalaitokset ja vesilaitokset keskeisiä, jotta patojen alapuolisiin alueisiin saadaan turvattua riittävät virtaamat myös kuivina aikoina
  - Käynnistetty viranomais- ja voimalaitosyhteistyön avulla vuoden 2025 aikana
- Vesistötalkkarihankkeen kautta elinympäristökunnostuksia, virkistyskäytön ja kalastusmahdollisuuksien edistämistä, vaelluskalakantojen tilan parantamista ja laaja-alaista yhteistyötä
  - e-DNA selvitykset Kalkinojan taimenkannasta ja Mustijoen suursimpukoista 2026
  - Virtavesien kunnostaminen päivitettyjen kunnostussuunnitelmien kautta prioriteettijärjestystä mukaillen
- Virkistyskäyttöreiteille olemassa nyt vastuutaho ja sopimukset kunnossapidosta
- Vieraslajien torjuntaan ja tiedon lisäämiseen käynnistyy Leader -hanke 2026 alussa, jossa myös Mustijoki kohdealueena
- Mustijoen yhteistyöryhmän säännölliset tapaamiset ja tapaamisten koordinointi
  - Tiedonvaihdon turvaaminen
  - Toimenpiteiden toteutumisen seuranta
  - Mustijoen näkyvyyden ja tunnettuuden lisääminen

Tavoitteiden toteuma

- Hankkeen tavoitteiden toteutuminen varmistettiin hankesuunnitelmassa esitetyn suunnitelmallisen toimenpideosittelun avulla.
- Hankkeeseen saatiin mukaan kokeneet asiantuntijat partneritahoilta, joten hankkeelle suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamiseen löytyi tarvittava osaaminen ja kokemus.
- Toimenpiteet suuntautuivat niin, että tavoitteiden toteutuminen voitiin varmistaa ja käytettiin muiden hankkeiden ja toimijoiden hyväksi ja toimiviksi todettuja keinoja.
- Viestintä ja tietoisuuden lisääminen sekä maanomistajien tavoittaminen ja aktivointi onnistuivat hyvin, samoin valuma-alueiden vesiensuojelutyön edistäminen ja suunnitelmien laatiminen. Olemassa olevien suunnitelmien vieminen käytännön toteutukseen on suuri haaste, mutta hyvin alkaneella maanomistajayhteistyöllä uskotaan myös toimenpiteitä toteutuvan lähivuosina. Tilaisuuksilla tavoitettiin erinomaisesti paikallisia asukkaita ja maanomistajia ja saatiin lisättyä tietoa ja tunnettuutta Mustijoesta.
- Alueella on laaja toimijoiden yhteistyöverkosto, jossa myös lapset ja nuoret ovat koulujen kautta mukana.
- Alueen vesistön ja virkistyskäytön kehittämiseksi saatiin myös suuntaviivat ja tavoitteet.
- Mustijoelle saatiin kartoitettua toteuttamiskelpoisia osahankkeita, joita voidaan toimenpideohjelmalla mukailla lähteä edistämään ja viemään käytäntöön kattavasti eri rahoituslähteitä hyödyntäen.

Haasteet ja kehittämisehdotukset

- Mustijoen vesistön ekologinen tila on vielä kaukana tavoitetason mukaisesta hyvästä tilasta. Ilmastonmuutos heikentää osaltaan myönteisten toimenpiteiden vaikutuksia ja hidastaa näkyvien tulosten saamista. Vesistökuunnostus on pitkäjänteistä työtä, ja vaatii pitkäjänteisyyttä myös rahoituksen osalta.
- Yritysyhteistyö vesiensuojelun ja vesien tilan parantamiseksi otti pienet alkuaskeleet, mutta sen aktivointi ja kehittäminen vaativat eri tahojen yhteistyötä. Uudenmaan ELY-keskuksen (nyk. Elinvoimakeskus) yritysyrityshankkeen (2025) tuloksia voidaan jatkossa hyödyntää alueella. Yrityksillä kuitenkin selvä kiinnostus Mustijokeen ja sen kehittämisessä mukana oloon, mutta rahallista panostusta ei nykyisellään ole luvassa.
- Yhteistyötä MTK:n ja sen paikallisyhdistysten kanssa on tärkeää tehostaa maanomistajien tavoittamiseksi, hyvien käytäntöjen jakamiseksi ja myönteisistä toimista tiedottamisessa.
- Vaellusesteiden poistaminen, ympäristövirtaaman varmistaminen ja energiatuotannon yhteensovittaminen ovat Mustijoen vesistön suurimmat haasteet, joiden ratkaiseminen on hidasta ja vaikeaa. Tämä kokonaisuus etenee kuitenkin ministeriövetoisesti ja paikallisyhteistyöllä ja positiivisella viestinnällä voidaan asiaa edistää.
- Vesiensuojelutyöhön alueella pitää saada uusia tahoja ja henkilöitä mukaan jatkossa, myös tässä myönteinen ja jatkuva viestintä ovat tärkeässä asemassa.
- Paikallisen omarahoituksen saaminen hanketoimintaan on isoin toimenpiteitä rajoittava haaste tällä hetkellä. Kuntarahoitus on tässä isossa roolissa, mutta tarvitaan myös uusien omarahoituskanavien hyödyntämistä.
- Porvoonjoella vuoden 2026 alusta alkanut kahdeksan vuotinen ACWA LIFE -hanke kannustaa toivottavasti myönteisin tuloksin myös hyväksi havaittuihin toimenpiteisiin ja laajaan hankeyhteistyöhön Mustijoen alueella.